

Vakar išplatintas pranešimas, kuriame iniciatyvinė grupė „Išsaugoti Garsą“ kviečia palaikyti kino teatro „Garsas“ išsaugojimą ir atvykti į piketą prie Kultūros ministerijos Vilniuje. Piketas vyks 2020-09-08 nuo 11 iki 13 val.

"Mes, kino žiūrovai, kviečiame Jus padėti mums šiuo svarbiu metu, kovoje dėl vietos, kurioje gyvena kino pasaulis."

Šį kartą susitiksim Vilniuje. Ne kino premjeroje, ne kino festivalyje, ne kino teatre "Garsas". Susitiksim dėl visų jų, Jūsų ir mūsų PIKETE "Išsaugokime kino teatrą "Garsas"". Kviečiame prisijungti visus, kuriems svarbūs kinas, paveldas, istorija, architektūra, bendruomeniškumas ir pagarba LR įstatymams." - rašoma iniciatyvinės grupės "Išsaugoti Garsą" atstovės Lauros Mikšionienės pasirašytame kvietime.

Vienas iš piketo organizatorių reikalavimų- stabdyti S.Eidrigėvičiaus menų centro finansavimą.

"Lietuvos Respublikos Prezidentui J.E. G.Nausėdai,
Generaliniam prokurorui Evaldui Pašiliui,
LR Kultūros ministrui R.Kvietkauskui,
LR Finansų ministrui V.Šapokai,
Centrinei projektų valdymo agentūrai,
LR Seimo nariams

kopija:
LR Valstybinei kultūros paveldo komisijai
Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai,

DĖL PROJEKTO „STASIO EIDRIGEVICIAUS MENŲ CENTRO PANEVĖŽYJE ĮKŪRIMAS
MODERNIZUOJANT VIEŠĄJĄ KULTŪROS INFRASTRUKTŪRĄ“ FINANSAVIMO
SUSTABDYMO

2020 m. rugpjūčio 31 d.

2020 metų rugpjūčio 24 d. žiniasklaidoje buvo pavišintas Stasio Eidrigėvičiaus pranešimas, jog jis nebedovanos Panevėžiui savo darbų kolekcijos ir nesutinka, jog būsimam menų centrui SEMC būtų suteiktas jo vardas

(<https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1218149/stasys-eidrigevicius-nesutinka-kad-meno-centras-butu-pavadintas-jo-vardu-i-mano-lukescius-nebuvo-atsizvelgta>). Taip pat Lietuvos nacionalinis transliuotojas – LRT 2020.08.24 skelbdamas naujienas priminė, „kad

Panevėžyje esantis kino centras „Garsas“ neseniai šventė 90 metų veiklos jubiliejų. Pusę amžiaus jis veikia socialistinio modernizmo pastate. „Garsas“ yra vienintelis išlikęs veikiantis tokio architektūrinio, technologinio tipo kino teatras Lietuvoje.“ Būtent Stasio Eidrigevičiaus darbų kolekcijos eksponavimui buvo suplanuotas ir ketintas finansuoti ES bei valstybės biudžeto lėšomis paminėto sėkmingai veikiančio KC „Garsas“ pastato nugriovimas bei naujo didžiulio tūrio SEMC pastato statyba Panevėžio miesto istorinėje dalyje. Projekto pavadinimas – „Stasio Eidrigevičiaus menų centro Panevėžyje įkūrimas modernizuojant viešąją kultūros infrastruktūrą“, Nr. 07.1.1-CPVA-K-306-04-0005.

Šis klausimas jau tapo pasitikėjimo valstybe klausimu. Ne kartą informavome apie projekto problematiškumą, neteisingumą, neteisėtumą, nepagarbumą aplinkai ir bendruomenei. Susidūrėme su savivaldybės ir daugelio valstybės institucijų šališkumu ir neobjektyvumu, vertinant mūsų teikiamus motyvus bei įrodymus dėl nuolatinio įstatymų ir teisės aktų pažeidinėjimo. Į daugybę klausimų mums iki šiol neatsakyta arba atvirai meluojama, nors Viešojo administravimo įstatymas reikalauja tinkamai ir išsamiai bendrauti su visuomene. Už KC „Garso“ išsaugojimą pasirašė elektroninę peticiją ir raštu savo valią išreiškė 4143 LR piliečiai, kurių parašus pridedame <https://www.peticijos.lt/visos/75230/ne-kino-centras-garsas-panevezyje-sunaikinimui/> . Pasisakė žymūs kultūros ir meno atstovai <https://www.7md.lt/21210>,

<https://www.7md.lt/kinas/2019-06-28/Lietuvos-kino-ir-kulturos-bendruomenes-kreipimasis-d-el-kino-teatro-Garsas> , Europe Cinema Prezidentas <https://www.garsas.lt/naujiena/del-garso-issaugojimo-svarbus-laiskas-is-kino-teatru-tinklo-eu-ropa-cinemas-generalinio-direktoriaus/> , palaikymo akcijos tęsiasi iki šiol, vien tai rodo visuomenei KC „Garsas“ reikšmingumą, tačiau nei Panevėžio miesto savivaldybė, nei valstybės institucijos to „nemato“.

Panevėžio savivaldybė pasitelkusi net savo administracijos ir kitus pavaldžių įstaigų darbuotojus agitavo pasirašyti piliečius už kino teatro „Garsas“ griovimą vietoj jo statant SEMC grandioziną statinį miesto istorinėje dalyje. Matome, kad rezultatai buvo apverktini – už tai pasisakė net kelis kartus mažiau, tik 907 LR piliečiai. Ar tai nepakankamai aiškiai išreikštas bendruomenės požiūris ir viešas interesas ?

Negalime nematyti, jog KPD direktorius V.Bezaras, į kurį buvo kreiptasi, viršija savo kompetencijos ribas, neleidžia klausimo spręsti kompetentingam subjektui, kuriam vienam įstatymu yra suteikta tokia kompetencija, remdamasis savo asmeniniais samprotavimais, atsisako perduoti nagrinėti KC „Garsas“ nacionalinio (regioninio) reikšmingumo klausimą kuriai nors iš 6 KPD Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų, nors tokia teisė galiojančiais teisės aktais jam nėra suteikta. KPD direktorius ignoravo net Valstybinės

paveldo komisijos rekomendaciją (raštas 2019-11-19 Nr.V11-(6.3E)). Apie besitęsiantį KPD vadovo visuomenės nuomonės ignoravimą, neatsakinėjimą į užduodamus klausimus, atsirašinėjimą ir biurokratizmą nuolat informavome Kultūros ministrą, tačiau jo reakcijos iki šiol nesulaukėme. LR Seimo kontrolierė priėmė šiuo klausimu aiškų sprendimą (2020-03-16 pažyma Nr. 4D-2020/2-298), KPD atsakymų iki šiol nesame gavę.

Su Iniciatyvine grupe bendradarbiaujantys projektavimo ir statybos specialistai akivaizdžiai brėžiniais ir STR analize įrodė, jog KC „Garsas“ pastatas bus griauamas, o ne rekonstruojamas, SEMC bus nauja statyba, rekonstrukcijos projektas fiktyvus, todėl negali būti finansuojamas ES atitinkamos priemonės lėšomis, tačiau tai tiesiog ignoruojama – mūsų įrodymai nepaneigti iki šiol, jie tiesiog „nematomi“.

VTPSI nustatė, kad statybos leidimas SEMC statybai išduotas neteisėtai, byla teisme, tačiau savivaldybės vadovams leidžiama daryti tiesioginę įtaką LR Seime, siekiant taip pakeisti įstatymus, kad jau padarytus pažeidimus galima būtų paslėpti. Iš neteisės teisė negimsta, tačiau Panevėžio miesto valdžia ir valstybės institucijos atvirai eina šiuo keliu, kurdami valstybėje pavojingą precedentą. Jau neteisėtai išdavusi statybos leidimą SEMC projektui, kurio sprendiniai prieštarauja Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo ir tvarkymo specialiajam planui, miesto valdžia 2020 m. sausį pakeitė šį planą ir mėgina įrodinėti, jog jam anksčiau išduotas leidimas jau atitinka, tačiau taip nėra. Valstybinė kultūros paveldo komisija jau kelis kartus tai pagrindė, tačiau valstybės institucijos to „nemato“. Dar daugiau – savivaldybė pastaraisiais mėnesiais intensyviai ieškojo ekspertų, kurie sutiktų patvirtinti projekto teisėtumą ir sunkiai, tačiau tokių rado.

Mes jau kreipėmės į Ministrą R.Kvietkauską dėl A.Trapiko atliktos ekspertizės patikimumo. Jos kokybė – dar vienas įrodymas, jog motyvai ir įrodymai nereikalingi, reikalingas tik pritarimas ekspertuojamam projektui. Panevėžio miesto savivaldybės administracija 2020-08-19 d. sudarė naują sutartį Nr. 22-1770 dėl techninio projekto "Kultūros paskirties pastato Respublikos g. 40, Panevėžyje rekonstravimo projektas" papildomos ekspertizės atlikimo paslaugos, kurioje už biudžeto lėšas prašoma atlikti „statinio nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkomųjų statybos darbų projekto ar tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę“. Kam to reikia? Kad būtų paneigta Valstybinės kultūros paveldo komisijos nuostata, paslėpti įstatymo pažeidimai ir sužavėtas teismas? Vien ekspertizės pirkimas eilinį kartą įrodo, jog projektas negalėjo būti pateiktas CPVA atrankai iki 2018-12-06 dėl neatitikimo tuo metu galiojusiems specialiojo planavimo dokumento sprendiniams. CPVA skirtas finansavimas SEMC statyboms yra neteisėtas, nes pažeidžia apraše numatytose taisyklėse lygiateisiškumo principą kitų pareiškėjų ES struktūrinių fondų lėšoms gauti atžvilgiu.

Dar daugiau, paveldosaugos specialiosios ekspertizės atlikimo paslaugos prašoma pagrįsti

projekto atitikimą jau minėtam naujam Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiajam planui, kuris patvirtintas Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2020-01-30 sprendimu Nr. 1-2, t.y. gerokai vėliau po Statybos leidimo išdavimo dienos. Ekspertui bus nelengva, nes naujojo plano rengėjai vis tik paliko kai kuriuos reikalavimus dėl specialių tyrimų atlikimo, kurie iki šiol neįvykdyti, ir Valstybinė kultūros paveldo komisija tai pastebėjo bei kreipėsi į Generalinę prokuratūrą. O mums kyla klausimas – ar dabar Lietuvoje visi, padarę nusikaltimą, galėsime po jo nusipirkti mums palankią išvadą ar teisės aktą ir nusikaltimo neliks ?

Kiek mums žinoma, Viešųjų pirkimų tarnyba yra įtraukusi projekto pirkimus į stebimų sąrašą. Mus stebina, jog valstybėje ramiai stebimas ES ir biudžeto pinigų leidimas neteisėto projekto vykdymui, žinant, jog jis gali įstrigti bet kurio etapo metu. Neabejojame, jog daromas didžiulis spaudimas VTPSI, reikalaujant, kad ji sudarytų taikos sutartį su savivaldybe. Taikos sutartį nematyti pažeidimų, dėl kurių kiti baudžiami ? Kaip tada institucijos galės žiūrėti į akis žmonėms ir verslininkams, kurių statiniai buvo ar bus nugriauti dėl priežasčių, šimtus kartus mažesnių nei didžiulio tūrio pastato statyba saugomoje istorinėje miesto teritorijoje šalia dviejų valstybės saugomų kultūros paveldo pastatų, nederinus projekto su KPD teritoriniu skyriumi, vykdančiu šių procesų priežiūrą, grubiai pažeidžiant aukštingumo ir kitus galiojančius reikalavimus ? Socialiniuose tinkluose, vietinėje savivaldybės finansuojamoje žiniasklaidoje ir iš mero lūpų atvirai sklinda žinia, kad „leidimą sutvarkys“, „viskas sprendžiama“; iš piliečių, ginančių KC „Garsas“ atvirai tyčiojamas, tai daro net biudžeto lėšomis išlaikomos ir jokio rezultato per du metus nesukūrusios biudžetinės SEMC įstaigos vadovė. Panevėžio politikams meluojama. Į iniciatyvinės grupės prašymus neatsakoma, nėra įvykusio nei vieno valdžios susitikimo su žmonėmis šiuo klausimu. Minima Stasio Eidrigevičiaus kolekcija iki šiol nebuvo padovanota miestui ir tai vertinantys projektą turėjo būti rimtas signalas. Kūrėjo nusivylimas pačiu projektu viešai išsakytas kelis kartus, tačiau nei viena valstybės institucija nesureagavo.

VTPSI nustačius, kad SEMC statybos leidimas 2018-12-05 išduotas neteisėtai, dar kartą įrodo, jog Panevėžio miesto savivaldybės organizuotas tarptautinio viešojo pirkimo „Projekto „Stasio Eidrigevičiaus menų centras. Kino teatro pastato (Respublikos g. 40, Panevėžyje) rekonstravimas“ techninio projekto parengimo ir projekto vykdymo priežiūros paslaugos“ vykdyto atviro konkurso būdu laimėjęs projektas neatitiko konkurso sąlygose nurodyto teritorijų planavimo dokumento specialiojo plano sprendinių.

Todėl po konkurso savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba pakeitė aktus Nr.PN-RM-18 3/4/5 planuojamoje teritorijoje į reikalingas laimėtojai, kuriose nėra saugomų perspektyvų į kurias patenka suprojektuotas nederančio tūrio aplinkoje SEMC pastatas. Vertinimo tarybos pirmininkas E.Zilinskas tapo SEMC kultūros paveldo projekto

dalies (PDV) rengėju, negalinčiu apsispręsti – ar ant projekto jo parašas suklastotas, ar jis leido savo vardu naudotis kažkam, neturinčiam teisės dalyvauti šiame darbe, kas abiem atvejais reiškia, jog ši dalis parengta netinkamai ir yra neteisėta. To nei viena institucija iki šiol „nemato“.

Panevėžio apygardos prokuratūros nutarimai atmesti Iniciatyvinės grupės skundus jau kelis kartus buvo panaikinti Generalinės prokuratūros, pagarba jai, tačiau vis tiek gražinami nagrinėti tam pačiam Panevėžio prokurorui. Mes neturime teisinio išsilavinimo, giname „Garsą“ po darbų, nes turime užsidirbti pragyvenimui, tačiau net mes matome, kaip akivaizdžiai „nematomi“ aspektai, kurių paneigti neįmanoma, ir kuriuos matyti yra mūsų mokesčiais išlaikomų institucijų tiesioginė pareiga. Nejaugi mūsų nuoširdus viešo intereso gynimas nevertas bent objektyvaus valstybės institucijų požiūrio ir atsakymų į visus mūsų klausimus bei motyvus? Ar tai nėra kažkoks paslaptingas susitarimas? Mes jaučiame, jog esame valstybės stumiami bylinėtis, samdyti brangius advokatus, kaip tai daro Panevėžio miesto savivaldybė, turinti ir išlaikanti Teisės skyrių su krūva teisininkų, bet ar taip turi būti demokratinėje valstybėje? Savivaldybė advokatų darbą apmoka mūsų visų pinigais, tame skaičiuje ir KC „Garsas“ rėmėjų sumokėtais – kodėl mes turime atimti dar ir savo uždirbtus pinigus iš savo šeimų? Ar tai nėra savivaldybės piktnaudžiavimas – samdyti teisininkus karui su savo mokesčius mokančia bendruomene jos pinigais? Ar ir tai bus „nematoma“?

Kuo SEMC situacija skiriasi nuo Vijūnėlės „dvaro“ išsaugojimo, kaip prašo pastatą perimti norinti Druskininkų savivaldybė, „kas sukeltų prielaidas pažeisti įstatymus ir viešąjį interesą“? Kad savivaldybė yra griovėja to, ką žmonės nori išsaugoti? Ką tai keičia iš esmės?

Stasio Eidrigevičiaus atsisakymas susieti savo vardą su šiuo, kaip išaiškėjo, tik Panevėžio valdžios norimu projektu, ir pranešimas, jog paveikslų nedovanos, yra galutinis taškas šioje labai į aferą panašioje istorijoje. Keičiasi projekto koncepcija ir idėja, nebelieka pagrindinio traukos centro, keičiasi lankytojų srautai, projekto rodikliai, kurie ir taip buvo „pritempti“ prie reikalaujamų, atskirose projekto dalyse skaičiai skyrėsi, išlaidos buvo nerealiai sumažintos, pajamos – padidintos. Delsiant priimti sprendimą dėl SEMC projekto finansavimo ES lėšomis sutarties nutraukimo, net šventu valstybėje laikomas pinigų įsisavinimo tikslas gali būti nepasiektas. Kuo vėliau 3 mln. Eur bus nukreipti į kitą projektą, tuo didesnė tikimybė, jog jų „įsisavinti“ laiku nepavyks, nebent „nematant“, kaip projektas be objektyvių priežasčių dvigubai pabrango, kas Panevėžyje įprasta praktika.

Prašome Jūsų nedelsiant nutraukti projekto „Stasio Eidrigevičiaus menų centro Panevėžyje įkūrimas modernizuojant viešąją kultūros infrastruktūrą“, Nr. 07.1.1-CPVA-K-306-04-0005 finansavimo sutartį, lėšas skiriant veikiančio KC „Garsas“ atnaujinimui, kas reikštų tikrą

turimos viešos infrastruktūros modernizavimą.

Mes neprieštarujame S.Eidrigėvičiaus menų centro atsiradimo Panevėžio mieste idėjai, tačiau matome, kad kino teatras „Garsas“ buvo pasirinktas nepritarus visuomenei ir netinkama vieta. Siūlėme alternatyvą, bet ji nebuvo rimtai net negrinėjama, o tik atsirašinėjama. Tikime, kad SEMC gali būti įkurtas kitoje miesto vietoje ir vykdyti sėkmingą veiklą.

Esame po kelis kartus kreipęsi į visas valstybės institucijas, todėl dėl didelių apimčių nepridedame susirašinėjimo. Dar tikime, jog institucijos yra bent mėginusios mūsų prašymus nagrinėti pagal savo kompetenciją ir lengvai juos ras. Jeigu reikės – surinksime ir atsiųsime visą dviejų metų susirašinėjimo bei atsirašinėjimo medžiagą. „ – rašoma piketo organizatorių parengtame dokumente.

